

ifølge denne Lov vilde komme til at paahvile dem, thi naar ikke Communerne selv kunne udføre disse Hverv, naar de maae henvende sig til andre Kræfter for at faae Forretningerne udførte, saa er der egentlig ingen Selvstyrelse. Det blev allerede omtalt dengang, og der kan vist paavises mange Steder endnu, hvor det er vanskeligt nok at finde Kræfter, der ere egnede til at styre Communens Anliggender, altsaa at staae i Spidsen for Forretningerne; (Afbrydelse af Rjær) ja, det ærede Medlem leer af mig, men det bryder jeg mig forøvrigt ikke meget om, jeg kjender ligesaamange af det Slags Forhold som det ærede Medlem, og jeg tør nok tillade mig i den Henseende at have en ligesaa begrundet Mening som han; men naar det nu paa sine Steder er vanskeligt, og jeg kan godt sige det reent ud, at det er Tilfældet paa mange Steder, at finde Mænd, der kunne staae i Spidsen for Communens Styrelse, iblandt de Folk, som dette nu væsentligst er overdraget, nemlig Gaardmandsclassen, saa vil det dog virkelig blive endnu vanskeligere, naar man vil overlade Valget til den anden Valgclassse, nemlig til Huusmænd og Tjendster. Det forekommer mig derfor, at det Fornuftigste i den Henseende vilde være, at man stillede denne Sag i Bero, idetmindste saa længe indtil de, som det nu væsentlig kommer an paa, ere istand til at kunne udføre dette Hverv paa en fyldestgjørende Maade, thi først naar Udviklingen er gaaet saa vidt frem iblandt dem, kan man have noget Haab om, at Huusmændene og Dagleierne ogsaa ere gaaede saaledes frem, at der maafløe blandt dem kan findes Kræfter, som ere brugbare til at styre en Communes Anliggender; men at sætte Folk til at styre Noget, som de ikke ere istand til, kan jeg ikke see nogen fornuftig Mening i, og det vil aabenbart ikke føre til Andet, end at forsaavidt der kommer En eller Anden til Communen, som har Lust til at sætte sig i Spidsen for en Bevægelse og spille en vis Rolle, denne da kan sætte sig i Spidsen og derved kan beherske Communens Anliggender, men virkelig til liden Vaade for Communen og maafløe ogsaa til liden Vaade for de Folk, der vælge ham. Jeg kan ikke skjønne rettere end, at naar man vil gaae den Vej,

som der er antydet i dette Lovforslag, saa vil det blive nødvendigt, at de commungle Bestillingsmænd, de, der skulle varetage Communens Løve og være de Styrende, maae lønnes, og der er jo heller ikke det Mindste i veien for, at de kunne blive lønede. Amtsraadene have det jo i deres Magt at kunne tilstaae Sogneraadene visse Beløb til Medhjælp, og da der ikke er sat nogen Grændse i saa Henseende, kunne de meget godt tilstaae saa rundelige Summer til Medhjælp, at hele Sogneraadet kan faae en ordentlig Betaling for de Forretninger, det faae at udføre. Jeg kan forstaae, at det for mangen En, der staaer paa Grændsen af Fattigvæsenet, kan være behageligt at blive sørget for paa denne Maade. (Rjær: Det er Spydigheder!) Det er saaledes, som Forholdene i Virkeligheden ere, man kan ikke sige, at det er Spydigheder, jeg mener det virkelig alvorligt, men det kan ganske vist ikke negtes, at det kan være behageligere paa denne Maade at skaffe sig et Erhverv i Communens Tjeneste end egentlig at arbejde, og der kan være mangen En, der kan finde sin Regning derved. (Rjær: De, som skulle lønne ham, kunne ikke finde deres Regning derved!) Ja, men det maae de nødes til. Naar der er talt saameget om de ulykkelige Valgbestemmelser, vi nu have, ikke alene til Amtsraadet, men ogsaa til Sogneraadet, og naar den ærede Forslagsstiller har sagt, at den Grændse, der var dragen, var ligefrem absurd, saa troer jeg dog, at han i denne Henseende har brugt et temmelig stærkt Udtryk. Den Grændse, der er dragen, er jo dog ingenlunde saa aldeles greben ud af Luften, thi naar man tager en Femtedeel af de Høistbeholdene i en Commune, saa kan man være forvisset om, at man har dem, der yde over Halvdelen af Bidragene til Communens Fornødenheder. (Madsen: Nei!) Ja, det er idetmindste min Overbeviisning; saavidt jeg har havt Leilighed til at kjende de forskjellige communale Rigninger, saa er det det, der finder Sted, saa har man dem, der yde over Halvdelen af, hvad der udredes til Communens Fornødenheder og jeg kan derfor ikke erkjende, at det er en absurd Grændse. Jeg kunde forøvrigt for mit Bedkommende ikke